

Årets fynd 2020

Lennart Bratt & Inge Palmqvist

Här följer ett urval rapporter från året som snart har gått och som har befunnits vara särskilt intressanta att presentera för Trollius' läsare. Uppgifterna härrör både från DABS'egen databas och från Artportalen. Urvalet är helt subjektivt, men ett försök att skildra fynd av sällsyntare arter eller av sådana som har intressant utbredning i landskapet.

I förteckningen har inte odlade arter som mer eller mindre tillfälligt kan påträffas i odlingens närhet medtagits, t.ex. påsklilja eller snödroppar. Möjligen kommer sådana att redovisas vid ett senare tillfälle då flera arter kanske kan eller kan komma att betraktas som naturaliserade i landskapet. Generellt räknas endast nyfynna förekomster upp, inte återfynd av äldre om det inte är av särskilt intresse.

En stort tack riktas till alla er som har rapporterat. En vädjan är dock tyvärr på sin plats: försök att ta reda på om ett fynd är rimligt med tanke på artens utbredning. Belägg, foton eller beskrivning av omständigheterna kring fynden är ovärderligt för att i efterhand kunna verifiera en rapport. Endast ett fåtal av de fynd som redovisas nedan är validerade i Artportalen, men vissa, uppenbart felaktiga uppgifter därifrån har uteslutits. De kommer också tas bort från Artportalen i takt med att valideringen fortskrider.

De namnförkortningar som förekommer kan översättas på DABS' hemsida "dalafloren.se" under "Utbredningskartor" fliken "Meddelare".

Strandlummer *Lycopodiella inundata*

Orsa, Flickeråsvägen, 2020 (Tim Hipkiss)

Äppelbo, Haftahedarna, hundratalet exemplar i gammal, delvis vattenfylld, grusgrop, 2020 (Lars Efraimsson)

Trådfräken *Equisetum scirpoides*

Gustafs, Norddalen, efter stigen mellan Franssons stugor och vattenverket., 100 m², 2020 (Bonnie Nilzon) – sydligaste t fynd som bör beläggas.

Rättvik, Amtjärnsbrottet, 2020 (THo, MEI&UGu)

Idre, Grövelsjön, noterad, 2020 (Bengt Westman)

Smalfräken *Equisetum variegatum*

Mora, Revel Årånget, 2020 (BOr)

Idre, Stenloken S, 2020 (Magnus Stenmark, Daniel Segerlind)

Topplåsbräken *Botrychium lanceolatum*

Ore, Östanvik, gårdstun med torrängsvegetation, 12 ex 2020 (UGu, TLj)

Särna, Lisselåvallen, endast en enda topplåsbräken hittad. sedan tidigare markerad med en kort käpp. 2020 (Uno&Freja Skog, Sofia Möller Skog)

Rutlåsbräken *Botrychium matricariifolium*

Söderbärke, Sandbacken, silikatgräsmark på sand gråfibbletorrbacke på sand., 7 plantor, 2020 (TLj).

Höstlåsbräken *Botrychium multifidum*

Särna, Lisselåvallen, 3 plantor precis intill den enda plantan av topplåsbräken. i sydvänd väggkant mellan garage och infart till gårdsplan. tillsammans med bl.a. kattfot., + 4 ex strax intill 2020 (Uno&Freja Skog, Sofia Möller Skog)

Idre, Västanåt i Idre, örtrik torrbacke, tidigare bete, 5 fertila ex, 2020 (LBr)

Idre, Gundagssätern 500 m N om, gammal grustagsbotten, 8 fertila ex, 2020 (LBr)

Ung rutlåsbräken i Sandbacken, Söderbärke. Foto: Tomas Ljung

Kambräken *Blechnum spicant*

Säter, Ljustjärn (Skallberget), nära sjökant, 1 litet ex, 2020 (Ulf Ljusteräng)

Stora Tuna, Hovgårdsklack, skogsmark, 1 ex, 2020 (SNy)

Svärdsjö, Spaksjön, norr om byn, vägområde, 2020 (UGu)

Norrbärke, Nedre Göberget, 1 ex, 2020 (Pelle Adenäs)

Siljansnäs, Uvberget, S V, vid skogsstig, blandskog med dom. tall, en större planta och en liten, 2020 (Kicki Marcus)

Särna, Östra Överängsbäcken, 1 ex, 2020 (Uno Skog)

Skogsnässla *Urtica dioica ssp. holosericea*

Siljansnäs, Almo, Fårnäsudden, alkärr, 2020 (Kicki Marcus)

Etternässla *Urtica urens*

Orsa, Stackmora, jordhög, noterad, 2020 (BOr)

Lönnmålla *Chenopodium hybridum*

Silvberg, Gården Fallet, kulturmarker, 2020 (SNy)

Järna, Västgård, ängsmark/ mot vatten, 2020 (IPt, SNy, JJa, MNo, KMa)

Grusnejlika *Gypsophila muralis*

Stora Kopparberg, Vallavägen, på grusmark vid områdets utkasthög, 2020 (UGu)

Ål, Solberga, bymiljö/väggkant/ängsmark, 2020 (IPt & SNy)

Praktstenört *Aurinia saxatilis* [NY FÖR DALARNA]

Stora Tuna, Spraxkya, nyrenoverad väg, vägslänt, spridd på en sträcka av c:a 4 km, 2020 (SNy)

Stora Tuna, Hemberg, vägkanter genom byn, 10-tal tuvor, 2020 (SNy)

Stora Tuna, Täkt, nyrenoverad väg, vägslänt, spridd på en sträcka av c:a 4 km, 2020 (SNy)

– se separat presentation längre bak i detta nr.

Åkersenap *Sinapis arvensis*

Husby, Ansta, 2020 (Bonnie Nilzon)

Hjuldaggkåpa *Alchemilla propinqua*

Ål, Solberga, bymiljö/väggkant/ängsmark, 2020 (IPt & SNy)

Finsk fingerört *Potentilla intermedia*

Stora Tuna, Savelgärdet, 2020 (Håkan Sandin)

St. Kopparberg, Roxnäs vid Roxnäsvägen, kant av grusad cykelväg, ett stort ex i augusti 2020 (LBr)

Kvarnfingerört *Potentilla supina* [NY FÖR DALARNA]

Stora Tuna, Savelgärdet, ruderatmark/utfyllnad, spridd över stora yta 2020 (upptäckt 4 augusti av Yngve Johansson)

Kvarnfingerörten i Savelgärdet, Foto Yngve Johansson (ovan) och Inge Palmkvist (nedan)

Sötvedel *Astragalus glycyphyllos*

Vika, Nyhyttan 1 km V, vägkant, 2020 (IPt, SNy, JJa, KMa)

Vika, Kalvsbäcken 800 m NV, vägkant, 2020 (IPt, SNy, JJa, KMa)

Älvdalen, Rämman-Svartjärnsåsen, 12 plantor/tuvor, 2020 (BOR)

Knölvial *Lathyrus tuberosus*

Stora Tuna, Islingbybacken, frisk gräsmark oslagen, 2020

(Yngve Johansson)

Knölvialen i Islingbybacken, den jämte förekomsten i Björnhyttans sopstation enda aktuella från 2000-talet i Dalarna.

Rosendunört *Epilobium hirsutum*

Leksand, Norr Lindberg mitt i byn, 5, 2020 (Anders J. Dahlin)

Vattenblink *Hottonia palustris*

Rättvik, Amtjärn imindre vattendrag, 2020 (THo, MEI&UGu)

Äkta vallört *Symphytum officinale*

Orsa, Hansjö, insädd och spridd, noterad, 2020 (BOR)

Rosenplister *Lamium maculatum* [NY FÖR DALARNA]

Stora Tuna, Långsjöskogen, noterad [6700359 1483368] fanns på platsen redan 2019 då överblommad, 2020 (Yngve Johansson)

Stora Tuna, Långsjön, Romme, noterad södra kanten av västra parkeringen, ca 10 m nordöst rishögen. återfynd., 2020 (Håkan Sandin)

Rosenmynta *Clinopodium grandiflora*

Stora Tuna, Långsjöskogen, naturreservat, vägdike, fullt naturaliserad, inget trädgårdsavfall, 2-3 m², har nog funnits här i många år, 2019 (Lars Björkman & Sören Nyström)

Kritsuga *Ajuga genevensis* [NY FÖR DALARNA]

Grytnäs, Storforsen, älvpromenaden, vid stig genom ängsmark, 100 plantor, 2020 (Urban Gunnarsson, Peter Klintberg).

– Detta är ett av årets absolut mest överraskande fynd av en art som är känd från endast en handfull lokaler totalt i landet, nordligast från Stockholmstrakten. Nedan återges korrespondens från Peter Klintberg kring fyndet:
”Jag blev idag kontaktad av en medlem i Naturskyddsföreningen i Avesta angående ett intressant växtfynd på ett utfyllnadsområde intill Dalälven, nedanför Avesta Storfors Kraftverk (samma lokal där det även växer stortimjan, pimpinell m.fl. insådda ängsväxter). Vi har nu varit ut tillsammans och tittat på växtplatsen och känner oss ganska säkra på att det måste vara kritsuga.”

Urban Gunnarsson svarar:

”Det ser ju inte helt orimligt ut! Kritsuga är CR på senaste rödlistan, så vi borde kolla upp detta ordentligt! Inga fynd norr om Stockholm! Det vore ju bra att kolla på skiljekaraktärerna mot revsuga. Tydligt finns viss hybridisering. Fota gärna mycket, revsuga ska ha tvåsidigt hårig stjälk, medans kritsugan är vitullig runtom. Kolla om den har utlöpare som utgår från stjälkbasen (som är en karaktär för revsuga). Låter som man får ta en tur dit i snartid!”

Peter svarar:

” Jag ska försöka ta lite fler och bättre kort. Den är i alla fall vitullig runt hela stjälsen, och den hade inga utlöpare vad jag kunde se. Revsugan ska väl inte heller trivas på så här torr och karg mark, men är det en hybrid så vet man såklart inte vad den har för egenskaper...”

Kritisugan vid Avesta Storfors kraftstation fotad av Peter Klintberg.

Dårört *Scopolia carniolica*

Stora Kopparberg, Nedre Norslund, sannolikt efter utkast, 1 m²,
2020 (UGu)

Franskt kungsljus *Verbascum chaixii*

Rättvik, Tina, utkast, noterad, 2020 (Anders Helander)
Orsa, Wixnersvägen 5 och Högbackavägen , 2020 (BOr)

Trådveronika *Veronica filiformis*

Stora Tuna, Tunets ipl, skogsmark nära arenan, 2020 (SNy)

Stora Tuna, Lennheden, längs vägen på åskrönet, 2020 (SNy)

Glansveronika *Veronica polita* (?)

Stora Kopparberg, Falun, Svärdsjögatan 21, 1 ex, 2020 (Jonas F Grahn) – osäker uppgift baserad på ett icke blommande senhöst-exemplar. Bör kollas upp. En art väl värd att spana efter i södra delen av Dalarna.

Prakttoppklocka *Campanula glomerata* "Superba"

Stora Skedvi, Svartviken, gammalt gårdstun, spridd, 2020 (LBr)

Idre, Hällsjöfors, odlingsmark och gårdsplan, spridd, 2020 (LBr)

Ängstoppklocka *Campanula glomerata* ssp. *glomerata*

Husby, Husby kungsgård, längs vägen, 2020 (UGu).

Sannolikt är den odlade formen "Superba" betydligt vanligare, så det är bra att vara uppmärksam på skiljekaraktererna och gärna kommentera att de har beaktats vid rapporteringen.

Toppklockan som sådan är först omnämnd från Dalarna så sent som 1861.

Ssp. glomerata (t.v.) foto IPT och "Superba" (t.h.) foto LBr

Hampflockel *Eupatorium cannabinum* (NY FÖR DALARNA)
Stora Tuna, Älvravinerna NR, östra sidan, några stänglar i strandkanten, 1 planta i blomning, 2020 (Lars Erik Norbäck)

Norrlandsfibblor *Hieracium gr. Foliosa*
Siljansnäs, Jordberg, hävdad fåbodvall, rikligt spridd över fåbodens norra del, 2020 (IPt & KMa)
Särna, Fröberget vid reservatsgränsen, granskog, örtrik, spridd, 2020 (LBr)
Idre, Vid bron över Valan, åstrand och rika strandkärr, spridd, 2020 (LBr)

Sallatsfibblor *Hieracium gr. Prenanthea*
Idre, Foskvallen, granskog 1,5 km N om, granskog med källdråg, spridd, 2020 (LBr)

Mattfibbla *Hieracium peleterianum*
Säter, Grönåsen vägen, vägkant, noterad, 2020 (SJa, LSt)
Stora Skedvi, Anstahyttan, vägkant uppe på åsen, 2020 (UGu)
Sundborn, Backa våtmark, 2019 (UGu)
Svärdsjö, Böle, vägområde, 2020 (UGu)
Svärdsjö, Bölsveden, ängsmark, 2020 (UGu)
Svärdsjö, Nilslarsberg, vid väg, 2020 (UGu&THo)
Svärdsjö, Spaksjön, ängsmark/gräsmatta, noterad, 2020 (UGu)
Säfsnäs, Fredriksberg, tomtmark och park, noterad, 2019 (UGu, Thorleif Joelson)
Malung, Tyngsjö kyrkogård, noterad, 2019 (SJa&UGu)
Särna, Sörberget, Särna, odlings- och skogsmark, 2018 (SJa, Anna-Kristina Wagndal)

– Den med gråfibblan närbesläktade mattfibblan är inte noterad tidigare under inventeringsprojektet, men omnämns från flera lokaler i Dalafloren. Den anges som sydlig och kalkgynnad i Mossberg, varför uppgifter från Dalarna bör granskas kritiskt. För att möjliggöra detta bör fynd av arten beläggas med bild eller kommentar om att noggrann examination har utförts.

Glesstånds *Senecio ovatus*
Säter, Grönåsen, efter vägen till torpruinen grönåsen, 2 plantor, 2020 (Bonnie Nilzon).

Skäggiris *Iris variegata* [NY FÖR DALARNA]

Stora Kopparberg, Roxnäsvägen, två plantor mellan promenadstigen och vägen, ca 10 m från sjökanten. plantorna är ca 40 cm höga och ser inte planterade ut. Växer på ganska torr mark.
2020, (UGu)

Brokiris *Iris versicolor*

Mora, Solviken, 5 plantor, 2020 (BOr)

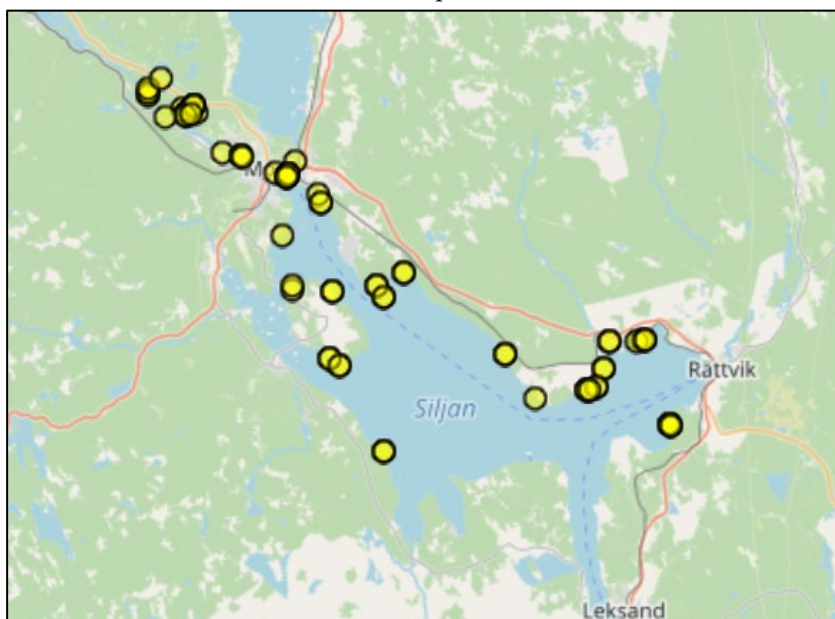
Mora, Revel Årånget, noterad några platser, 2020 (BOr)

Mora, Tingsnäs udde, 2020 (BOr), (Göran Frisk, Kristina Nygren Frisk)

Mora, Klapperstensstrand, Laxholmen, Alderängarnas naturreservat, 2020 (Jacob Rudhe, Therése Andersson Rudhe)

Mora, Dynggrav, sten/grusstrand vid sötvatten, noterad, 2020 (John Halvarsson), – ökar i antal precis i strandkanten intill sandbrinken, 2020 (BOr)

– Brokirisen har formligen invaderat Österdalälven från Säs och nedströms samt längs Siljans stränder. Från den dag 1983 då Arne Granerot fann växten vid Alderängarna till idag kan spridningen följas i Bengt Oldhammers artiklar i Trollius nr 43 och 44. Den totala bilden ses på kartan nedan.

Mossnycklar *Dactylorhiza sphagnicola*

Stora Tuna, Väg mot Alderbäcks fäbod, myr, 2020 (SNy)
Grangärde, Stångmyran, myr, 2020, (IPt,SNy,JJa,KMa)
Floda, Tandan, myr, 2020 (IPt)
Rättvik, Vassmyren, 2020 (THo, UGu)

Skogsfru *Epipogium aphyllum*

Malung, Lännviken, frodig granskog, 15 ex, 2020 (BGM)
Malung, Gnupenbranten, rik granskog, 3ex, 2020 (BGM)

Gyttrad igelknopp *Sparganium glomeratum*

Aspeboda, Väster Holsjön, kärr längs bäckdrag, 2020 (SNy)
Söderbärke, Kalvnäset, norr om, bäck/dike, 2020 (UGu)

Syltåg *Juncus tenuis*

Leksand, Ö. Rönnäs, Vännvara, skogsbilväg/blandskog, många
tuvor, 2020 (IPt)
Rättvik, Enån, plantor 2020 (Anders Helander)
Rättvik, Amtjärnsbrottet, 2020 (THo, MEI&UGu)

Gölstarr *Carex stenolepis* [NY FÖR DALARNA]

Idre, Linjesbäcken, stort bestånd om flera 100 m² i litet skogs-
kärr genomflutet av bäck. rikarter, bl.a. fjällklubbstarr i rik
mängd, 2020 (LBr) (Se separat artikel i detta nr).

Bågsäv *Scirpus radicans*

Stora Kopparberg, Hosjöholmen på den större öns norra strand,
grund, tidvis torrlagd strand, ett tiotal plantor, 2020 (LBr)

Åkerkösa *Apera spica-venti*

Gagnef, Mellan Jvgstation o Industriområde, åkerkant nära väg,
spridd på en längd av ca 30 m² (funnen av Matilda Elgerud),
2020 (IPt)
Gagnef, Järnvägen, 4 plantor/tuvor, 2020 (Matilda Elgerud)

Luddtåtel *Holcus lanatus*

Järna, Västgård, ängsmark/åker, 3 tuvor, 2020 (IPt, SNy, JJa,
MNo, KMa)

Dessutom tillkommer årets sannolikt senaste rapport:

Mistel, *Viscum album*

Falun, Lustigkopp, ett litet ex på ung lönn, 9/11 2020 (Mikael
Widenfalk)